

Ako na dobrý pitch

Nástrel novinárskej témy o klimatickej
zmene

Kto som

Stanka
Luppová

Členka
mediálnej
iniciatívy
Svet medzi
riadkami

Novinárka,
editorka,
HN

O čom sa dnes budeme rozprávať

Čo je to pitch

Proces tvorby,
klúčové otázky

Klimatický diskurz

Ako vníma
klimatickú
zmenu verejnosť

Téma a editor

Ako presvedčiť
editora/ku o
relevancii témy,
gatekeeping

- Pracuje niekto v médiách?
- Pokrývali ste niekedy tému súvisiacu s klimatickou zmenou?
- Akú máte skúsenosť s editormi/kami?

Cvičenie 1: Cesta jedného článku

- Zoradte redakčné kroky od 1. po 11. podľa poradia

Cesta jedného novinárskeho výstupýu

- ⇒ 1. *Identifikácia témy*
- ⇒ 2. *Predbežný prieskum*
- ⇒ 3. *Formulácia ústrednej témy*
- ⇒ 4. *Téma ide editorovi + diskusia*
- ⇒ 5. *Zbieranie dát*
- ⇒ 6. *Plánovanie štruktúry textu*
- ⇒ 7. *Písanie prvej verzie*
- ⇒ 8. *Editovanie, revízia a úpravy*
- ⇒ 9. *Druhá revízia a úpravy*
- ⇒ 10. *Korektúra*
- ⇒ 11. *Publikovanie*

Pitch

Identifikácia
témy

Predbežný
prieskum

Ústredná
téza

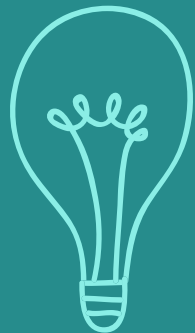
Editor +
diskusia

- Prečo je dôležité mať dobre nastavenú tému?
- Čo sa stane, keď nemáte dobre nastavenú?

1. Čo je to pitch

Čo je to pitch

- Nástrel témy, ktorú chce novinár spracovať. Editora by mal presvedčiť, prečo je daná téma dôležitá, zaujímavá pre publikum.
- Mnohé redakcie nemajú jednotné pravidlá. Niekde sa odovzdáva len ústne. Inde majú spísaný manuál.

Kľúčové otázky

1. Prečo je téma dôležitá?

2. Čo je aktualizračný moment?

3. Čo je nosná informácia?

4. Aké dáta a respondentov použijete?

1. Prečo je téma dôležitá

Prečo by si ju mali recipienti a recipientky prečítať, pozrieť, vypočuť? Ako ovplyvní ich život, ich myslenie?

Príklady dôležitosti témy

⇒ **Téma:** Česko zasiahlo najväčšie sucho v histórii

⇒ **Prečo a pre koho je dôležitá**

- ⇒ **Agrárny a potravinársky sektor:** Sucho výrazne ovplyvňuje poľnohospodárstvo, zníženie úrody a kvality plodín vedie k zvyšovaniu cien potravín a môže spôsobiť ekonomické straty farmárom a potravinárskemu priemyslu. Tým sa dotýka nielen výrobcov, ale aj spotrebiteľov.
- ⇒ **Ekologický význam:** Sucho má priamy vplyv na biodiverzitu a ekosystémy. Znižuje množstvo a kvalitu vodných zdrojov, čo má za následok straty biotopov, ohrozuje životné prostredie mnohých druhov flóry a fauny a mení prirodzené procesy v ekosystémoch.
- ⇒ **Vodné hospodárstvo:** Nedostatok vody zasahuje zásobovanie pitnou vodou, priemyselnú výrobu a energetiku, najmä v prípade, že sú závislé od vodných zdrojov. To môže viesť k obmedzeniam vo využívaní vody a zvyšovaniu cien.
- ⇒ **Spoločenský a zdravotný význam:** Sucho môže mať vplyv na verejné zdravie a kvalitu života občanov, napríklad zvýšením rizika respiračných a iných ochorení v dôsledku zvýšeného množstva prachu a alergénov v ovzduší.
- ⇒ **Ekonomický význam:** Ekonomické straty spôsobené suchom ovplyvňujú nielen poľnohospodársky sektor, ale aj širšiu ekonomiku, napríklad zvýšením nákladov na vodu, stratu príjmov v turizme a rekreačných oblastiach.
- ⇒ **Politický a sociálny význam:** Sucho vyvoláva diskusie o zmenách v politike ochrany životného prostredia, investíciách do udržateľných zdrojov vody a adaptáciách na klimatické zmeny, čo má dôsledky pre politické rozhodovanie a spoločenskú zodpovednosť.

2. Čo je aktualizačný moment?

Prečo chceme o téme
informovať práve teraz?
Aktuálnosť vs. nadčasovosť
témy

Príklady aktualizáčnych momentov

- ⇒ **Zvýšenie počtu extrémnych poveternostných javov**
  - Aktualizačný moment: Nedávne záplavy/požiare v konkrétnej oblasti a ich porovnanie s predchádzajúcimi rokmi.
- ⇒ **Rast počtu vegánov a vplyv na životné prostredie**
  - Aktualizačný moment: Zverejnenie štúdie o znížení uhlíkovej stopy v dôsledku zmeny stravovacích návykov v poslednom roku.
- ⇒ **Obnoviteľné zdroje energie a ich rozvoj**
  - Aktualizačný moment: Spustenie novej solárnej farmy alebo veterného parku, ktoré majú rekordnú výrobnú kapacitu.
- ⇒ **Elektromobilita a zníženie emisií**
  - Aktualizačný moment: Prijatie nového zákona alebo dotácií na podporu elektromobility v krajine.
- ⇒ **Ochrana biodiverzity a rekultivácia poľnohospodárskej pôdy**
  - Aktualizačný moment: Oznámenie o úspešnej rekultivácii degradovanej pôdy alebo záchranárskom projekte ohrozených druhov.
- ⇒ **Zvýšené využívanie jednorazových plastov**
  - Aktualizačný moment: Zavedenie nových opatrení alebo zákazov na obmedzenie používania jednorazových plastov.
- ⇒ **Vplyv módného priemyslu na životné prostredie**
  - Aktualizačný moment: Predstavenie novej kolekcie od udržateľnej značky alebo inovácia v recyklácii textílií.

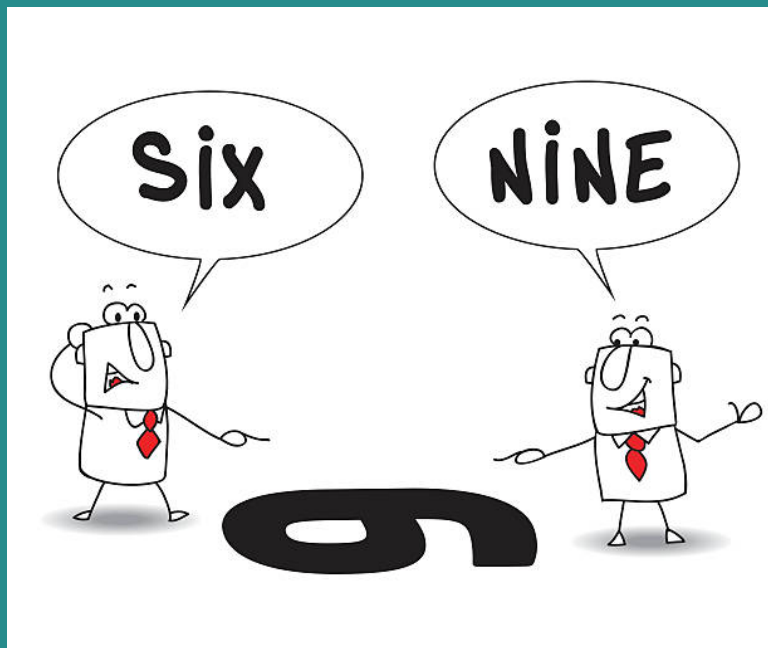
Potrebuje mať každá
téma aktualizáciu
moment?

3. Čo by mala byť nosná informácia?

Z akého uhlu chceme o téme informovať? Ako by ste gro témy zhrnuli do jednej vety? Ako by vyzeral titulok textu?

Hľadáme uhol pohľadu

⇒ **Téma:** V regióne zavreli dve lyžiarske strediská, nie je sneh

⇒ **Možné uhly pohľadu**

- ⇒ Ekologický pohľad: Ako zmena klímy prepisuje pravidlá zimy? Prieskum vplyvu teplejších zím na flóru a faunu.
- ⇒ Ekonomický pohľad: Zatvorenie svahov: aký bude osud lokálnych pracovných miest? Hľadanie odpovedí na otázky týkajúce sa ekonomickej budúcnosti regiónu a jeho obyvateľov.
- ⇒ Sociálny pohľad: Lyžiarska kultúra v ohrození: čo stráca komunita? Rozprávania príbehov o tom, ako zatvorenie stredísk ovplyvňuje spoločenské väzby a miestne tradície.
- ⇒ Technologický pohľad: Umelý sneh ako riešenie? Posúdenie technologických možností a ich udržateľnosti pre zachovanie lyžovania.
- ⇒ Politický pohľad: Boj proti zmene klímy na vládnej úrovni: aké kroky podnikajú politici na záchranu zimných športov?
- ⇒ Adaptačný pohľad: Ako sa lyžiarske strediská prispôsobujú novej realite? Prieskum inovatívnych stratégií prežitia v ére klimatickej zmeny.
- ⇒ Vedecký pohľad: aký je vedecký pohľad na úbytok snehu? Analyzovanie dát a štúdií o vplyve klimatickej zmeny na zimné sezóny.
- ⇒ Medzinárodný pohľad: Nie sme v tom sami: ako riešia podobné problémy iné krajiny? Porovnávanie prístupov a riešení z rôznych častí sveta.

4. Respondenti a dáta

Akí respondenti a odborníci by sa vám mali vyjadriť a prečo.

Akými dátami, údajmi text podopriete?

Respondenti + dáta

⇒ **Téma:** V regióne zavreli dve lyžiarske strediská, nie je sneh

⇒ Respondenti

- ⇒ Klimatológovia a environmentálni vedci
- ⇒ Prevádzkovatelia lyžiarskych stredísk
- ⇒ Miestni podnikatelia a zamestnanci
- ⇒ Turistickí a rekreační odborníci
- ⇒ Politici a verejní činitelia
- ⇒ Aktivisti a organizácie za ochranu životného prostredia
- ⇒ Obyvatelia postihnutých regiónov

⇒ Dáta

- ⇒ Historické údaje o snehových podmienkach a teplotné záznamy
- ⇒ Údaje o príjmoch z turizmu v lyžiarskych oblastiach
- ⇒ Analýza návštevnosti: Porovnanie počtu návštevníkov lyžiarskych stredísk v rôznych rokoch
- ⇒ Štatistiky využívania alternatívnych zimných športov
- ⇒ Politické a legislatívne dokumenty: Informácie o miestnych, národných alebo medzinárodných politikách a opatreniach na boj proti zmene klímy, ktoré môžu ovplyvniť budúcnosť lyžiarskych stredísk.

2. Klimatický diskurz

Cvičenie 2: Nájdi naratív

Prečítajte si články.

Diskusia, ako je text rámcovaný.

Aký naratív prevláda v
texte? Ako tému novinár
zarámcoval?

Naratívy v textoch k cvičeniu 2

- ⇒ 1. text: **environmentálny naratív**: focus na vplyv na zvieratá a životné prostredie, nie na vplyv na ľudí
- ⇒ 2. text: **katastrofický naratív**: vplyv na ľudstvo v dlhodobom horizonte
- ⇒ 3. text: **techno-optimistický naratív**: netreba panikáriť ani nič meniť, vedci nás zachránia
- ⇒ 4. text: **ekonomický naratív**: vplyv klimatickej zmeny na ekonomiku, často krátkodobé vplyvy, bez toho, aby sa hovorilo o samotnej klimatickej zmene, ako zelená politika EÚ vplýva na firmy, bez toho, aby sme hovorili o dôležitosti zelených riešení.

Klimatická
zmena v
médiách v
čase

Environaratív

- ⇒ Keď sa ešte pred pár rokmi informovalo o klimatickej zmene, často sa objavovala fotka, kde na topiacom sa ľadovci stojí smutný ľadový medveď. A veľmi málo sa hovorilo o tom, že však toto je niečo čo sa dotýka bytostne nás - ľudí. Že v hre je budúcnosť ľudskej civilizácie. Bola to viac envirotéma.

Nárast informovanosti

- ⇒ V slovenských a ani svetových médiách do roku 2017 téma klimatickej zmeny takmer neexistovala. Vyplýva to z frekvenčnej analýzy, ktorú sme robili v Svet medzi riadkami. Potom prišla Greta.

Katastrofický naratív

- ⇒ Častokrát prevládal katastrofický naratív (správa IPCC hovorí, že sa oteplí o xy stupňov, pre planétu to bude znamenať toto)
- ⇒ Naša planéta horí

Dopady na ľudí

⇒ S tým, ako rastú prejavy klimatickej zmeny (extrémne suchá, horúčavy, záplavy), tak stúpol aj počet novinárskych výstupov, ktoré hovoria o dopadoch na naše životy

Ako klimatickú zmenu vníma verejnosť

- ⇒ Česká verejnosť podporuje ochranu prírody a klímy, no obáva sa ekonomických a sociálnych následkov prechodu na nízkouhlíkovú ekonomiku.
- ⇒ Kľúčovou podmienkou úspešnej transformácie je riešenie jej sociálnych dopadov; bez sociálnej akceptácie prechod nebude možný.
- ⇒ Existuje všeobecná zhoda, že klimatická zmena je realita, ktorú nemožno ignorovať, ale téma prechodu je pre mnohých príliš komplexná.
- ⇒ Verejnosť má nízke povedomie o Zelenej dohode pre Európu, s rozdelenými názormi na jej zachovanie, rozšírenie alebo zrušenie.
- ⇒ Podpora opatrení závisí od ich praktickej dostupnosti pre rôzne sociálne skupiny a je často ovplyvnená emotívnym vnímaním celkovej transformácie.

Čo na recipientov funguje?

Zeleno-optimistický naratív

Je to príležitosť, ako zdravšie žiť, mať čistejší vzduch, s menej autami, zdravými lesmi i potravinami, lepšou budúcnosťou pre naše deti

Svěrákovský naratív

sentiment – krásna česká krajina je v ohrození, prebudme v sebe to najlepšie, ukážme všetkým, že vieme byť technická špička v Európe, ako sme kedysi boli...

Je dôležité vedieť, ako
verejnosc' vníma
klimatickú zmenu?

1. Ako vnímajú klimatickú
zmenu české médiá?

1. Ako často informujú
o téme?

1. Aké uhly, naratívy
dominujú?

Prierezovost'
témy

Do akých oblastí zasahuje klimatická zmena?

Urbanizmus, architektúra

Nízkoemisné
budovy, teplené
ostrovy v
mestách

Životný štýl

Udržateľná
móda,
stravovacie
návyky, nákupné
správanie,

Krajina, spoločnosť

Dosahy
extrémneho
počasia v praxi,
migrácia,
sociálne
nerovnosti

Do akých oblastí zasahuje klimatická zmena

Poľnohospodárstvo

Extrémne suchu,
vplyv na úrodu

Zdravie

Encefalitída,
alergie, rakovina
kože, infarkty

Ekonomika

Zelená politika,
energetika,
priemysel,
turizmus

3. Téma a editor

Čo robí
editor, keď
needituje?

Podľa čoho médiá vyberajú témy 1

- ⇒ **Aktuálnosť:** Informácie, ktoré sú nové alebo sa nedávno udiali, majú väčšiu šancu byť vybrané. Aktuálnosť je kľúčovým faktorom, pretože čerstvé informácie pritiahnu viac pozornosti.
- ⇒ **Dôležitosť:** Události, ktoré majú významný vplyv na veľké množstvo ľudí alebo na dôležité spoločenské, politické či ekonomické aspekty, sú často považované za dôležitejšie a majú prednosť.
- ⇒ **Záujem publika:** Editori zohľadňujú, čo je atraktívne alebo zaujímavé pre ich cieľové publikum. Témy, ktoré rezonujú s predpokladanými záujmami čitateľov alebo divákov, sú častejšie vybrané.
- ⇒ **Konflikt a kontroverznosť:** Správy obsahujúce konflikty, spory alebo kontroverzné témy často pritiahnu viac pozornosti, pretože vyvolávajú silné emócie a diskusie.

Podľa čoho médiá vyberajú témy ?

- ⇒ **Ludský záujem a emotívnosť:** Príbehy, ktoré vyvolávajú silné emócie alebo súvisia s ľudskými zážitkami a hodnotami, majú veľký potenciál byť vybrané, pretože ľudia sa s nimi ľahko stotožnia.
- ⇒ **Výnimočnosť:** Neobvyklé, zvláštne alebo extrémne udalosti sú často vybrané kvôli ich jedinečnosti a schopnosti pritiahnúť pozornosť.
- ⇒ **Blízkosť:** Události, ktoré sa dejú geograficky bližšie k publiku alebo majú kultúrne alebo sociálne prepojenie s čitateľmi, sú častejšie vybrané, pretože sú považované za relevantnejšie.
- ⇒ **Dôsledky:** Informácie s významnými dôsledkami pre spoločnosť, ekonomiku alebo životné prostredie majú vyššiu pravdepodobnosť, že budú vybrané, pretože majú dlhodobý význam.
- ⇒ **Prominencia:** Správy o významných osobnostiach, ako sú politici, celebrity alebo významné verejné postavy, sú často vybrané kvôli verejnému záujmu o tieto osoby.

To, či téma prejde, je do istej miery subjektívne rozhodnutie editora. Ak však máme argumenty, vieme presvedčiť.

Cvičenie 3: Napíš dobrý pitch

1. Prečítajte si tému v skupine.
2. Tému zrešeršujte a napíšte pitch, odpovedzte na 4 otázky.
3. Vyberte, kto tému v skupine odprezentuje.

Úloha 3: Príklady nástrelou

- ⇒ 1. Ako českí farmári reagujú na častejšie vlny sucha.
- ⇒ 2. Aké opatrenia robí Brno proti tepelným ostrovom.
- ⇒ 3. Počet vegánou v Česku stúpol.
- ⇒ 4. Príchod komára tigrovaného do Česka.

Kľúčové otázky

1. Prečo je téma
dôležitá?

2. Čo je
aktualizačný
moment?

3. Čo je nosná
informácia?

4. Aké dáta a
respondentov
použijete?

Ďakujem

Máte otázky?

stanka.luppova@gmail.com
+421 905828607

CREDITS: This presentation template was created
by **Slidesgo**, including icons by **Flaticon**, and
infographics & images by **Freepik**.